

gelse og Korsør fri for Præstepenge, og det bliver blot Skjælfør, der skal betale Præstepenge, og alle Præstepenge fra Skjælfør udgjøre 65 Rdl. om Aaret. Nu undrer det mig, at der staar her i Lovslaget, at Loven skal først træde i Kraft med Hensyn til Kjøbstæderne, naar der er givet en Lov om Præstepengene; men det er jo dog urimeligt, at til Exempel i Sorø Amt de Kjøbstæder, som ikke have Præstepenge at betale, skulle vente med Reformer, indtil man bliver færdig med Skjælfør eller med andre Byer i Landet. Det forekommer mig at ville være det Allerretteste at slaa en Streg over Præstepengene og paa den Maade komme til at indføre Loven i Kjøbstæderne paa samme Tid, som den bliver indført i det øvrige Land. 26,000 Kr. eller lad det nu med den kjøbenhavnske Forhøielse være en halv Snes Tusind Kroner mere er ikke Noget at tale om, naar man kommer til en saa principiel Forandring i Stattevesenet og i det hele Embedsvesen. Naar man virkelig gjør Præsterne til Stats embedsmænd og lader dem faae Lønning gennem Statskassen, er en Forandring af en saa urimelig og ulige Indtægt som Præstepengene ikke Noget at tale om, men en forstandig Økonomi og Uniformitet i Stattevesenet gjør, at man slaaer en Streg over dem. Det er med Præstepengene ligesom med Præstetienden paa Landet. Ligesom der paa Landet er tiendefri Gaarde og tiendeplichtige Gaarde, saaledes er der præsteplichtige Kjøbstæder og præstefri Kjøbstæder i Henseende til Præstepenge, og saa siger jeg: Lad dem alle blive præstefri, lad dem alle blive fri for Præstepenge. Saaledes gjøre vi Ingen Uret. Hvad vilde det ligne at komme med en ny Lov i Sorø Amt og sige: Den fattigste By, Skjælfør, skal betale Præstepenge, men de 4 andre, som staa sig meget bedre, skulle være fri. Kan det forsvares overfor os ude i Sorø Amt? Det tror jeg ikke, at de ærede Forslagsstillere kunne. Med Hensyn til Indtægten af Præstetienden paa Landet siger jeg ogsaa: Lad os estergive Præstetienden, lad os gjøre alle Folk over hele Landet tiendefri, lad os gjøre dem lige i dette Stykke, da behøve vi ikke at give nogen Erstatning. Vilde vi derimod drage Søde-gaarde eller andre tiendefri Eiendomme ind under Tiendeplichtigen, maa vi give dem Erstatning, dersom vi vilde følge det, som er stet før i lignende Tilfælde her i Salen, og da siger jeg, at vi kunne ikke her, for at faae Præstelønningsloven ud, indlade os paa en Kamp med gamle Privilegier. Men lad os lette Landet for gamle Byrder; thi er der nogen Byrde, som har været ubehagelig og trykkende for Landet, saa er det Tienden, og her ere vi i det Tilfælde, at vi, uden at forurette Noget, kunne ved en paatrængende Reform, der har staaet paa Listen i 18 Aar, affstaae en gammel, urimelig Bøftning, der, hvis der nu skulde stiftes en særlig Indtægt for Præstelønningerne, aldrig vilde være falden paa den Maade. Lad

os nu se, naar den ærede Minister fik det, som han attraar, en særlig Fond til Præstelønningerne, hvem fyldte saa den? Blev det ikke de tiendeplichtige Gaardeiere i Landet? Blev det ikke næsten udelukkende deres Penge, som kom til at ligge i denne Kasse? Og hvad Forstand er der i, at vi her paa det menige Folks Vegne skulle komme og give en saadan Lov, at for Fremtiden skal det være de mindre Landeieendomsbesiddere, der betale Præsterne i det ganske Land? Jeg paastaar, at det svarer ikke til den Forudsætning, som man ellers nævner om Skattereformer. Saa vidt mig bekendt, er af Hartkornet $\frac{1}{6}$ tiendefrit, og altsaa komme de $\frac{5}{6}$ af Landets Hartkorn til egentlig at lønne Statens Geistlighed. Kjøbstæderne med dertil hørende Jorder, Kjøbenhavn, hele den tiendefri Landeieendom, alle de tiendefri Landeieendomsbesiddere ville med omtrent 50,000 Ldr. Hartkorn blive fri for at deltage i det, der nu skal være en almindelig Statsubgift. Er der Sammenheng, er der Princip i dette Lovforslag? Det paastaar jeg, der ikke er, og jeg siger, at vi faae kun et rimeligt Forslag ud ved at lade Staten lønne sine geistlige Embedsmænd, ligesom den lønner de militære Embedsmænd eller juridiske ud af de Midler, der ere og til enhver Tid bør være i Statskassen. Og hvor meget udgjør nu Præstetienden? Hvad vil det blive, som Statskassen taber, hvis Loven kommer til at lyde paa, at der ikke skal være Præstetiende mere? Det vil blive $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. om Aaret. $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. om Aaret indbringer Præstetienden omtrent. Der findes i Rigsdagstidenden for Sæssionen 1874—75 Tillæg B. Sp. 739—42 en af Indenrigsministeren leveret Oversigt over Tiendeforholdene i Danmark for 1872, og deri er angivet, at det hele aarlige Tiendevederlag, reduceret til Penge efter Gjennemsnittet af Kapitelstarten for de 10 Aar fra 1861—70, udgjør paa lidt nær $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr., altsaa efter 10 Aars Kapitelstart udgjør Præstetienden $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Nu forekommer det mig, at, naar den ærede Finansminister og den tidligere Ordfører, nuværende Formand for Finansudvalget (Berg), komme her og glæde os med de store Pengebeholdninger, der ligge i Kassen, have vi her et Sted, hvor vi udmerket kunne bruge dem, og hvor det vil være nødvendigt at bruge Statens Overskud, naar man vil gaa bort fra gammelt Stattevesen, som altid har været ilde lidt. Offret estergives jo her alle Offerpænde. Det er en Indtægt, som jo ligesaa vel kunde være bleven betalt ved Paaligning som f. Ex. Præstepengene; men deri følges et meget fundere Princip. Skjøndt Offerpligten vel er mere almindelig end Tiendeplichtigen. Hvem vilde vinde ved Præstetiendens Estergivelse? Det vilde den store Del af dem paa Landet, som nu skulle bære de forøgede Byrder, hvis Ministerens Skolelov bliver til Virkelighed. Ved denne Lovs Forhandling her for nogle Dage siden blev det oplyst, at denne nye Lov vil aarlig koste